

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 май 2021 г.
(OR. en)

9150/21

ENER 236
RECH 269
IND 145
CLIMA 123

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Стратегия за използването на водорода за неутрална по отношение на климата Европа — Обмен на мнения

Приложено се изпраща на делегациите информационна бележка на председателството относно развитието на стратегията за използването на водорода в Европа с оглед на заседанието на Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика (Енергетика) на 11 юни 2021 г.

Информационна бележка относно развитието на стратегията за използването на водорода в Европа

Европейският зелен пакт очертава основните инициативи на политиката за постигане на нулеви нетни емисии на парникови газове до 2050 г.

В него водородът се счита за ключов инструмент за превръщането на Европа в неутрална по отношение на климата територия, като дава възможност за свързването и интегрирането на сектори и осигурява снабдяване с чиста, достъпна и сигурна енергия.

В този контекст е необходима интелигентна инфраструктура, в която засиленото трансгранично и регионално сътрудничество ще бъде от основно значение за извличане на ползите от прехода към чиста енергия на достъпни цени, с подходяща регулаторна рамка за енергийната инфраструктура, включително Регламента за TEN-E, който понастоящем е в процес на преразглеждане, за да се гарантира съгласуваност както с целите за неутралност по отношение на климата, така и с целите за кръговост, и да се насърчи внедряването на иновативни технологии и нови и интелигентни инфраструктури.

Мобилизирането на промишлеността около целта за чиста и кръгова икономика е от основно значение, за да се разработят търговски приложения на революционните технологии в ключови промишлени сектори, напр. чистия водород и чистите горива на основата на водорода, горивните клетки, съхранението на енергия и улавянето, съхранението и използването на въглерод, които са приоритетни области в контекста на енергийния преход. В рамковата програма „Хоризонт Европа“ са предвидени също разработването и прилагането на пълен набор от инструменти в подкрепа на усилията в областта на научните изследвания и иновациите, които оказват силен катализиращ ефект върху обществените предизвикателства и холистичните мисии и в които участват широк кръг заинтересовани страни.

Стратегията на ЕС за интеграция на енергийната система е насочена към изграждането на интегрирана енергийна система за постигане на неутралност по отношение на климата чрез свързване на различни енергоносители помежду им и със секторите на крайното потребление, което оказва въздействие върху оптимизирането на енергийната система като цяло, а не чрез декарбонизиране и повишаване на ефективността във всеки сектор поотделно. Тя включва различни съществуващи и нововъзникващи технологии, процеси и бизнес модели, напр. ИКТ и цифровизация, интелигентни мрежи и измервателни уреди и пазари за гъвкавост.

Стратегията на ЕС за използването на водорода има за цел да превърне водорода в ключово решение за постигането на интегрирана, пригодна за неутралност по отношение на климата енергийна система, чрез способстване за декарбонизацията на някои трудни за декарбонизиране сектори. В нея се очертава пътна карта за ЕС относно водорода с ясни цели за, наред с другото, развиване и внедряване на технологии за производство на водород, подобряване на разходната конкурентоспособност на водорода, особено на произведения чрез електролиза водород от възобновяеми източници, а за тези цели ще е необходима пазарна и инфраструктурна рамка, като всички те са част от цялостно виждане за потенциалните възможности на по-солидни полезни взаимодействия между секторите на енергопреноса и крайното потребление. Тя представлява първа и решаваща стъпка към създаването на регулаторна рамка за европейския пазар на водород, и съответно за приемането на водорода и по-специално на зеления водород, произведен от възобновяеми енергийни източници, за ключов приоритет за реализирането на Европейския зелен пакт и прехода на Европа към чиста енергия.

Като председател на Съвета на Европейския съюз Португалия се ангажира да стимулира възможностите, произтичащи от необходимия енергиен преход, по-специално въз основа на стратегията на ЕС за използване на водорода, като Конференцията на високо равнище на ЕС по въпросите на водорода (7 април) осигури възможност да се обсъди ролята на водорода и да се предостави информация за това как да се премине от идеи и планове към пазара с реални проекти.

Днес е ясно, че са налице различни пропуски, които трябва да бъдат запълнени на различни равнища, а именно като се разгледат следните въпроси:

- а) Подчертана беше необходимостта от стратегия и от по-динамична правна и регулаторна рамка, за да може да се осъществи производството, съхранението, преноса и разпространението на зелен водород;
- б) За целите на възприемането на практическата употреба на зеления водород, от ключово значение е наличието на система за управление и благоприятстващи политики, които следва да обхващат интегрирането му в по-широката енергийна система;

- в) Стратегиите, които обхващат както национална газопреносна мрежа с голям потенциал за адаптиране, така и широкото приложение на водорода и преобразуването му надолу по веригата в други енергоносители и продукти, осигуряват по-голяма гъвкавост по отношение на начините за постигане на декарбонизация.
- г) Наличието на повече начини за производство и използване на водород също спомага за по-големи икономии от мащаба и по-бързо внедряване, което заедно благоприятен цикъл на повишено търсене и предлагане на водород. Наличието на схеми за стандартизация и сертификация/проверка е необходимо условие, за да може пазарът на зелен водород да работи с прозрачни практики;
- д) Необходимо е да се стартира програма за инвестиции, в която са включени различни инструменти: алианс за чист водород, InvestEU, важни проекти от общоевропейски интерес, държавна помощ, политика на сближаване и таксономия (напр. прагови стойности на емисиите на CO₂ съгласно таксономията за устойчиво финансиране на устойчиво развитие);
- е) Увеличаване на търсенето: Следва да се осигури участието на гражданското общество и промишлеността, за да се увеличат максимално ползите. Наличните технологични възможности варират в зависимост от националните стратегии. Националните обстоятелства, по-специално както са описани в националните планове в областта на енергетиката и климата, които придават по-голяма тежест на социалните и политическите предизвикателства и предизвикателствата, свързани с устойчивостта, по отношение на улавянето, използването и съхранението на въглерод, и биоенергията, предвиждат ограничен принос на тези технологии за енергийния преход, и поради това изискват по-голямо използване на зелен водород;
- ж) Производствените разходи ще зависят в голяма степен от местните географски условия. Освен това ограниченията, дължащи се на липсата на специална инфраструктура, превръщат настоящото преразглеждане на Регламента на ЕС за трансевропейската енергийна мрежа (TEN-E) и очакваното предложение за набор от правила, уреждащи експлоатацията на мрежата и промяната на предназначението на съществуващи активи за водород, в ключова възможност за осъществяване на необходимото модернизиране. Един от ключовите въпроси е да се гарантира, че годишният темп на развитие на потенциала за слънчева и вятърна енергия ще бъде достатъчно бърз, за да се отговори на нуждите както от електрификация на крайните приложения, така и от разработване на глобална верига за доставки на зелен водород, и да се поемат разходите, до които ще доведе този допълнителен капацитет.
- з) Научни изследвания и иновации, насочени към цялата верига за създаване на стойност: Вече е публикувано предложение за партньорство за чист водород, финализирана е покана по програма „Хоризонт 2020“ за електролизаторите и е приключил първият кръг по отношение на иновационния фонд по линия на СТЕ;
- и) Международното измерение: Участват различни международни организации (Международната агенция по енергетика, Международната агенция за възобновяема енергия, Съветът на европейските общини и региони, G-20), и се провежда диалог за сътрудничество (напр. Инициативата за зелена енергия ЕС—Африка);

- й) Недостатъчното признаване на стойността все още е проблем, тъй като понастоящем няма пазар на зелен водород; липсва зелена стомана, както и зелено корабно гориво (т.е. на практика не се прави оценка на по-ниските емисии на парникови газове, които зеленият водород може да осигури); водородът все още не се отчита в официалните енергийни статистики за общото крайно потребление на енергия и все още няма международно признати начини за разграничаване на зеления от сивия водород. Същевременно липсата на цели или стимули за насърчаване на използването на екологични продукти възпрепятства много от възможните употреби на зелен водород надолу по веригата. Това ограничава търсенето на зелен водород;
- к) Необходимо е да се осигурят условия за устойчивост: Електроенергията може да се доставя чрез пряко подаване от инсталация за електроенергия от възобновяеми източници към електролизьор, от мрежата или от комбинация от двете. Използването само на електроенергия от инсталация за електроенергия от възобновяеми източници гарантира, че водородът е „зелен“ във всеки един момент. Електролизьорите, свързани към мрежата, могат да произвеждат по-дълго време, което намалява разходите за водород. Електроенергията от мрежата обаче може да включва електроенергия, произведена от инсталации, работещи с изкопаеми горива, така че всички емисии на CO₂, свързани с тази електроенергия, ще трябва да бъдат взети предвид при оценката на устойчивостта на водорода. В резултат на това за производителите на водород от електролиза количеството електроенергия, произведена от изкопаеми горива, може да се превърне в пречка, по-специално ако относителните въглеродни емисии ще се измерват въз основа на националните емисионни фактори.

Въпроси за разискване:

- 1. Как държавите членки могат да си сътрудничат за създаване на условия за насърчаване на пазара и за ускоряване на регулирането по отношение на технологиите за крайно потребление с цел увеличаване на използването на водород, особено в трудните за декарбонизиране сектори?*
- 2. Какви са приоритетите за финансиране по отношение на водорода и как да се осигури съвместна подкрепа за износа, като се има предвид потенциалът му за укрепване на европейските партньорства?*